

**KONZERVATOŘ JANA DEYLA A STŘEDNÍ ŠKOLA PRO ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ,
MALTÉZSKÉ NÁM. 14, PRAHA 1 - MALÁ STRANA, 118 44**

Školní vzdělávací program pro obor vzdělání

82 – 44 – M/01 Hudba

82 – 44 – P/01 Hudba

Zaměření: hra na nástroje, skladba

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název a adresa školy: Konzervatoř Jana Deyla a střední škola pro zrakově postižené, Maltézské nám. 14, 118 44, PRAHA 1

Zřizovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 257 193 111

Název ŠVP: Hudba - hra na nástroje, skladba

Stupeň poskytovaného vzdělání: střední vzdělání, vyšší odborné vzdělání

Délka a forma vzdělání: 6 let v denní formě vzdělávání

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2015

Podpis ředitele, razítko školy:
MgA. Naděžda Ostřanská

Obsah:

1. Identifikační údaje	str. 1
2. Profil absolventa	str. 4
3. Charakteristika školy	str. 4
4. Celkové pojetí a organizace vzdělávání	str. 7
Přehled využití týdnů ve školním roce	str. 11
5. Učební osnovy jednotlivých předmětů	str. 11
Český jazyk a literatura	str. 11
Cizí jazyk anglický	str. 24
Cizí jazyk německý	str. 32
Druhý cizí jazyk anglický	str. 39
Druhý cizí jazyk německý	str. 42
Základy společenských věd	str. 45
Dějepis	str. 53
Informační a kom. technologie	str. 57
Tělesná výchova	str. 64
Odborná příprava dle zaměření	str. 67
Hlavní obor:	str. 67
Hra na klarinet	str. 67
Hra na saxofon	str. 72
Hra na příčnou flétnu	str. 77
Hra na trubku	str. 81
Hra na pozoun	str. 86
Hra na euphonium	str. 91
Hra na tubu	str. 96
Hra na zobcovou flétnu	str. 101
Hra na bicí nástroje	str. 105
Hra na klavír	str. 110
Hra na akordeon	str. 116
Hra na varhany	str. 122
Hra na housle	str. 127
Hra na violu	str. 136
Hra na violoncello	str. 145
Hra na kontrabas	str. 151
Hra na kytaru	str. 156
Skladba	str. 161
Kompoziční praktikum	str. 167
Instrumentace	str. 172
Komorní hra	str. 175
Komorní hra žestě	str. 178
Komorní hra dechové nástroje	str. 180
Komorní hra zobcová flétna	str. 182
Hra na příbuzný nástroj	str. 184
Basklarinet, esklarinet a saxofon	str. 184
Zobcová flétna	str. 186
Cembalo	str. 189
Umělecko pedagogická příprava	str. 192
Dějiny a literatura hlavního oboru, metodika hlavního oboru, Vyučovatelský seminář hlavního oboru	str. 192
Hra na klarinet	str. 192

Hra na flétnu	str. 198
Hra na saxofon	str. 207
Hra na zobcovou flétnu	str. 216
Hra na trubku	str. 225
Hra na pozoun, euphonium	str. 231
Hra na tubu	str. 237
Hra na bicí	str. 243
Hra na klavír	str. 252
Hra na varhany	str. 261
Hra na akordeon	str. 269
Hra na housle	str. 278
Hra na violu	str. 285
Hra na violoncello	str. 291
Hra na kontrabas	str. 298
Hra na kytaru	str. 307
Psychologie	str. 313
Pedagogika	str. 316
Společný odborný základ	str. 319
Povinný klavír	str. 319
Všeobecná hudební nauka	str. 323
Nauka o hudebních nástrojích	str. 326
Soudobá hudba	str. 329
Dějiny hudby	str. 332
Hudební formy	str. 337
Harmonie	str. 340
Kontrapunkt	str. 344
Intonace	str. 347
Improvizace	str. 350
Historicko-estetický seminář	str. 352
Notografie	str. 355
Rozbor skladeb	str. 357
Metodika a praxe hudební nauky	str. 360
Sborový zpěv	str. 363
Dějiny kultury	str. 366
Nepovinné předměty	str. 369
Braillovo písmo a bodový notopis	str. 369
Prostorová orientace	str. 372
Práce s kompenzační technikou	str. 375
Maturitní seminář AJ	str. 378
Maturitní seminář ČJL	str. 380
Souborová hra	str. 382
Hra generálbasu	str. 384
Interpretace nové hudby	str. 386
Vzdělávání žáků se speciálními vděl. potřebami a žáků nadaných	str. 390
Příloha: Tabulky vyučovaných hodin a využití disp. hodin	

2. PROFIL ABSOLVENTA

Absolvent oboru je připraven uplatnit se v oblasti, která vyplývá ze zaměření absolvované odborné přípravy podle tohoto vzdělávacího programu. Jde především o povolání učitele příslušných odborných předmětů, a to zejména v základních uměleckých školách a případně konzervatořích. Může se uplatnit také ve školských nebo jiných zařízeních pro zájmovou uměleckou činnost a vzdělávání.

Další uplatnění může najít jako hudební instrumentalista, korepetitor nebo v dalších činnostech v rámci subjektů působících v oblasti hudební kultury.

3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Stručná historie

Konzervatoř Jana Deyla a střední škola pro zrakově postižené navazuje na činnost bývalého Deylova ústavu pro slepé, založeného v roce 1910 vědcem v oboru očního lékařství MUDr. Janem Deylem. Tento ústav vznikl jako dobročinné zařízení určené výchově slepé mládeže. V té době v Praze existovaly dva ústavy pro zrakově postižené (na Hradčanech a Klárův ústav), ale ty byly německé a zaměřené pečovatelsky. Snahou Zemského spolku pro výchovu a opatrování slepých v Království českém bylo poskytnout českým dětem možnost vzdělávat se v jazyce českém. Výuka hudby byla zahrnuta v Deylově ústavu už od r. 1911 a od 20. let minulého století byla stále výrazněji akcentována se záměrem připravit žáky na profesi učitele hudby a ladiče klavírů. Po 2. světové válce došlo k diferenciaci působení pražských ústavů pečujících o zrakově postižené a posléze i k jejich proměně na státní zařízení. Hudebním vzděláváním byla od roku 1948 pověřena Hudební škola pro nevidomé při Deylově ústavu pro slepé.

Od roku 1960 existovalo zařízení jako Střední hudební škola internátní pro mládež s vadami zraku (SHŠI) a Odborná ladičská škola internátní pro mládež s vadami zraku (OLŠI), v roce 1976 se název změnil na Konzervatoř pro zrakově postiženou mládež a Odbornou ladičskou školu pro zrakově postiženou mládež. V roce 1988 vznikla Střední odborná škola ladičská pro zrakově postiženou mládež, která již poskytovala maturitní studium.

Jméno MUDr. Jana Deyla se vrátilo do názvu školy v roce 1992 - Konzervatoř a ladičská škola Jana Deyla (KLSJD) a od září 2006 existuje škola pod názvem Konzervatoř Jana Deyla a střední škola pro zrakově postižené.

Od založení Deylova ústavu v roce 1910 až do dnešních dnů sídlí škola ve starobylé budově někdejšího Strakovského paláce v Praze 1 na Malé Straně. V zadním traktu budovy se nachází velký dvůr obklopený budovami internátu (Lázeňská 3 a 5), budovou školní jídelny a přízemní budovou dílen pro výuku ladění.

Vybavení

Škola

Hlavní budova školy je dvoupatrová s podkrovím. Ve vestibulu budovy v přízemí se nachází vrátnice, šatna žáků externích a ubytovaných v internátě Za Poříčskou branou. V prvním patře je 6 učeben určených pro výuku všeobecných předmětů a hudebně teoretických předmětů a dále 3 učebny pro individuální výuku. Dvě učebny jsou vybaveny počítačovou technikou pro výuku práce s počítačem a cizích jazyků, v jedné třídě je interaktivní tabule. Ve druhém patře je kancelář ředitele, zástupců ředitele, hospodářského úseku, studijního oddělení a sborovna. Dále je v tomto patře reprezentativní sál se salonkem. Sál má kapacitu 90 míst a slouží hlavně jako koncertní síň, ale také jako prostor pro setkávání žáků při různých slavnostních

příležitostech a pedagogů na schůzích pedagogické rady. V podkroví se nachází ještě učebna pro výuku jazyků a kancelář hospodářky školy.

Další prostory, které škola využívá pro výuku, jsou v části budovy v Lázeňské ulici č. 5. Zde se nachází v přízemí tělocvična a jedna učebna individuální výuky a sklad prádla. V prvním, druhém a třetím patře je ještě celkem 13 učeben pro výuku hudby a zpěvu, ve kterých jsou prostory k uložení notových a nástrojových archivů. Většina učeben je vybavena kvalitními klavíry nebo pianiny. Škola disponuje dostatečným množstvím hudebních nástrojů, které jsou bezplatně zapůjčovány žákům školy. Všechny učebny školy jsou v době, kdy v nich neprobíhá výuka žákům k dispozici pro přípravu (cvičení) na nástroje.

Internát

Součástí Konzervatoře Jana Deyla a střední školy pro zrakově postižené je internát s kapacitou 76 lůžek. Internát je umístěn ve třech budovách, z čehož dvě budovy (Lázeňská 3 a Lázeňská 5) jsou v areálu školy na Maltézském náměstí, třetí budova se nachází v Praze - Karlíně v ulici Za Poříčskou branou.

V internátě na Maltézském náměstí jsou ubytováni žáci 1. ročníků, všichni žáci nepnoletí a ti s vážnými očními nebo jinými problémy. Ostatní žáci bydlí v internátě Za Poříčskou branou. Všechny internátní pokoje (nejvýše třílůžkové) spadají podle novelizované vyhlášky č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních do první kategorie. Volné prostory pro zájmovou činnost žáků a možnost cvičení na hudební nástroje se nacházejí v přízemí a 1. patře budovy Lázeňská 3. Jedna z těchto místností je zároveň upravena jako keramická dílna, ve druhé jsou žákům k dispozici dva stolní počítače s připojením na internet, další dvě klubovny mají univerzální využití. Je zde televize, video, kulečnický, stolní kopaná atd. Žáci mají v době mimo vyučování pro školní přípravu, relaxaci a rehabilitaci k dispozici také tělocvičnu a suterén budovy Lázeňská 5, vybavený stolním tenisem a showdownem (aplikovaný stolní tenis pro nevidomé). Jsou zde též rotopedy a zkušebna pro hlučnější hudební produkci. Nově byla vybudována cvičná kuchyňka na procvičování sebeobsluhy žáků s těžkým zrakovým postižením.

V internátě Za Poříčskou branou je v suterénu velká společenská místnost s televizí a klavírem, další prostory suterénu jsou určeny pro sportovní vyžití.

Školní jídelna

Při škole je v provozu školní jídelna, která je k dispozici jak internátním žákům, kterým poskytuje stravu pětkrát denně po celý týden včetně sobot a nedělí, tak žákům externím a zaměstnancům školy, kterým poskytuje obědy.

Pedagogický sbor

Obě školy (konzervatoř a střední škola pro zrakově postižené) mají společné vedení. Pedagogický sbor je složen z vyučujících všeobecně vzdělávacích předmětů, hudebně teoretických předmětů, učitelů hudby a zpěvu a dalších odborných předmětů a učitelů speciálně pedagogické přípravy. Pedagogové pracují v jednotlivých odděleních. Na internátech působí vychovatelé. Učitelé i vychovatelé jsou plně kvalifikovaní. Pedagogové se v rámci DVPP pravidelně zúčastňují školení a kurzů za účelem dalšího zkvalitnění výuky.

Mezinárodní spolupráce

Vzdělávání ve škole je možné i pro zahraniční žáky - příslušníky Evropské unie a ty,

kterým je oficiálně povolen pobyt v České republice - a to za stejných podmínek, jaké mají občané ČR. V minulosti ve škole tradičně studovali žáci ze zahraničí, v současné době školu navštěvuje žákyně ze Slovenska.

Všechny mezinárodní aktivity směřují k navazování nových kontaktů se zahraničními partnery, školami, institucemi nebo jednotlivci z oblasti speciálního vzdělávání, např. z Německa, Polska, Rakouska nebo Slovenska a dalších zemí EU (Kosovo) a to převážně s výhledem získávání žáků ze zahraničí. Návštěvy zahraničních partnerů jsou vždy spojené s hudebním vystoupením žáků, s představením činnosti školy a s nabídkou spolupráce. Škola má k dispozici propagační materiály v anglickém a německém jazyce. **Pro zrakově postižené hudebně talentované osoby** s vážným zájmem o studium hudby škola připravuje organizování mezinárodních setkání a kurzů.

Škola se prezentuje koncerty žáků mimo hranice školy i ČR také ve spolupráci s Ministerstvem zahraničí a Ministerstvem školství.

Škola má zájem pravidelně organizovat pro zrakově postižené žáky studijně - poznávací zájezdy. Studium jazyka s rodilými mluvčími, pobyt v rodinách a poznávání kultury i historie - to je tradiční program, který motivuje zrakově postižené studenty nejen k výuce cizího jazyka, ale i k mezikulturním vztahům a toleranci. Škola navázala kontakty s asociacemi nevidomých v rámci EU i mimo ni. Pravidelně poskytuje konzultace pedagogům nevidomých studentů ze zahraničí.

Důležitou roli v otázce mezinárodních vztahů hraje účast pedagogů školy na mezinárodních konferencích, kde je škola prezentována jako instituce s ojedinělým studijním programem pro zrakově postižené, dále je to členství v mezinárodních organizacích ICEVI (International Council for Education People with Visual Impairment), ISME (International Society for Music Education), spolupráce na různých mezinárodních projektech atp.

Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Ve škole jsou vzděláváni žáci z celé České republiky. Jejich rodiče jsou informováni učiteli nebo vychovateli průběžně písemně nebo telefonicky. Dále se mohou informovat osobně nebo pomocí webových stránek školy. Při škole pracuje školní psycholog, který se zabývá akutními psychickými potřebami žáků spojenými s problémy ve vzdělávání a s výchovnými přestupky. Psycholog tyto potíže dále řeší ve spolupráci s vyučujícími, vychovateli a rodiči žáků.

Škola spolupracuje se základními i středními školami v ČR, vzdělávajícími zrakově postižené, neboť odtud přicházejí budoucí žáci. Děti se zrakovým postižením vzdělávané v rámci integrace v běžných školách škola vyhledává a sleduje s pomocí speciálně pedagogických center pro zrakově postižené v celé ČR. SPC je důležitým pomocníkem školy při vytváření individuálních vzdělávacích plánů. Dalším partnerem v oblasti hudebního vzdělávání zrakově postižených jsou základní umělecké školy. Dále probíhá spolupráce s organizacemi a společnostmi, jejichž činnost se dotýká oblasti vzdělávání a rehabilitace zrakově postižených, jako je např. Asociace rodičů zrakově postižených dětí, SONS nebo četné dobročinné nadace.

Při škole pracuje školská rada složená ze zástupců pedagogů, žáků, rodičů nezletilých žáků a dvou zástupců delegovaných MŠMT. Školská rada se pravidelně schází a je v kontaktu s vedením školy. O jednotlivých jednáních jsou pořizovány zápisy.

Důležitá je prezentace školy, která se realizuje prostřednictvím médií, ale také samotnou bohatou koncertní činností jak na půdě školy, tak mimo školu v celé ČR i v zahraničí. Žáci vystupují jak na akcích pořádaných školou, tak na koncertech

organizovaných různými institucemi. Také se pravidelně zúčastňují hudebních festivalů a soutěží. Koncertní činnost je zveřejňována na webových stránkách školy.

4. CELKOVÉ POJETÍ A ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání v oboru 82-44-M,P/01 Hudba, zaměřené na hru na nástroje a skladbu je určeno především žákům se zrakovým postižením i žákům intaktním, kteří prokázali dostatečné hudební nadání vykonáním talentové zkoušky. Tento obor vzdělání lze realizovat v těchto formách vzdělávání:

- 6 let v denní formě vzdělávání

Úspěšným ukončením vzdělávacího programu žák získává

- vyšší odborné vzdělání v konzervatoři,
- střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Po ukončení studia absolutoriem je absolvent připraven pracovat jako pedagog příslušných odborných předmětů na ZUŠ.

Organizace výuky

Vzdělávání je šestileté organizované denní formou. Škola využívá všech prostředků k optimalizaci výuky. Vytváří výukové skupiny (v rámci ročníků i meziročníkově) tak, aby maximálně rozvíjela individuální dispozice každého žáka. Předměty hlavní obor, povinný klavír, improvizace a předměty speciálně pedagogické přípravy jsou vyučovány individuálně.

Výuka je organizovaná formou vyučovacích hodin v délce 45 minut, přestávky jsou 5 až 20 minutové, polední pauza je 30 minut. Vzhledem k množství individuální výuky probíhá vyučování od ranních do večerních hodin. Praktická výuka hry na nástroje je organizována formou vyučovacích hodin, které mohou být v rámci potřeby slučovány. Škola maximálně využívá možností navštěvovat kulturní akce, výstavy, koncerty apod. k rozšíření kulturního rozhledu žáků.

V rámci realizace požadavků na rozvoj osvěty, výchovy a vzdělávání v oblasti životního prostředí a výchovy ke zdraví v souladu se Státním programem environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a s národním programem Zdraví pro 21. století škola pořádá odborné přednášky pro žáky a pedagogy, kterých se účastní externí lektori.

Škola zprostředkovává žákům nejdůležitějších znalosti a dovednosti souvisejících s uplatněním žáků ve světě práce a s vybavením žáků kompetencemi, které jim pomohou při rozhodování o jejich další profesní a vzdělávací orientaci; pomocí přednášek a osobnostmi působícími v odborné pedagogické a umělecké praxi a s význačnými interprety a odborníky v uměleckých oborech na vysokých školách, ve škole také působí psycholog.

Škola dbá na bezpečnost a ochranu zdraví osob při vzdělávání a při činnostech, které přímo souvisejí se vzděláváním, popřípadě při jiných činnostech, podle platných právních předpisů; žáci i pedagogové jsou každoročně proškoleni odpovědným externím lektorem a otázky BOZP jsou součástí vyučovacích předmětů na škole

Výchovné a vzdělávací strategie

Škola vymezila své výchovné a vzdělávací strategie tak, aby v maximální míře

upevnila a dále rozvíjela všechny klíčové kompetence stanovené v RVP pro obor 82 – 44 – M, P/01 Hudba.

Tyto strategie jsou vymezeny na úrovni celé školy a jsou uplatňovány všemi pedagogy ve všech předmětech.

Kompetence k učení

Žáci :

- spatřují v učení přínos do života
- rozumí vyučované látce
- pracují samostatně na domácí přípravě
- samostatně vyhledávají informace
- realizují vlastních nápadů
- projevují zájem o prezentaci naučeného
- směřují k objektivnímu hodnocení sebe i jiných

Kompetence k řešení problému

Žáci:

- nacházejí optimální řešení problému
- řeší netradiční úlohy
- třídí a vyhodnocují informace

Komunikační kompetence

Žáci

- vhodně komunikují se spolužáky, pedagogy a ostatními zaměstnanci školy a to ústní i písemnou formou
- výsledky dosažených hudebních dovedností prezentují veřejně
- žáci se ZP v rámci svých možností ovládají samostatný pohyb na pódiu
- argumentují, formulují své myšlenky a vhodnou formou umějí obhájit vlastní názor
- komunikují v cizím jazyce

Personální a sociální kompetence

Žáci:

- vzájemně se respektují a pomáhají si
- učí se přijímat kritiku
- respektují dohodnutá pravidla chování
- učí se základům týmové práce
- projevují sociální citění a empatii
- udržují dobré mezilidské vztahy a spoluvytvářejí dobré klima ve škole

Občanské kompetence a kulturní povědomí

Žáci:

- znají práva a povinnosti občanů
- dodržují školní řád
- respektují individuální rozdíly (národnostní, zdravotní, kulturní)
- zvládají krizové situace, jsou ochotni pomoci při zabezpečování ochrany života svého i ostatních
- respektují tradice, kulturní a historické dědictví
- aktivně se zapojují do dění školy

Kompetence k pracovnímu uplatnění

Žáci:

- jsou odpovědní svými postoji k budoucí profesi
- učí se hospodárnosti
- uvědomují si význam celoživotního učení a jsou schopni se přizpůsobit měnícím se pracovním podmínkám

Kriteria hodnocení žáků

Kriteria hodnocení žáků jsou rozpracovány v Klasifikačním řádu Konzervatoře Jana Deyla a střední školy pro zrakově postižené, který je nedílnou součástí Školního řádu. Způsob hodnocení žáků je vypracován v tomto ŠVP v rámci každého předmětu individuálně a odpovídá charakteru předmětu a potřebám žáků.

Podmínky přijetí

Přijímání ke vzdělávání se řídí § 59, 60, dále § 62, 63, 16, 20, 70 zákona č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání - školský zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Součástí přijímacího řízení je talentová zkouška, která má 3 části: z hudebních dispozic a dovedností, z hudební teorie a sluchových dispozic a ze studijních předpokladů a motivačního pohovoru. Kriteria přijetí žáka ke studiu jsou obsažena ve Směrnici ředitelky školy o přijímací zkoušce.

Uchazeč musí splnit podmínky zdravotní způsobilosti o studium daného oboru vzdělávání (NV č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělávání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání)

Způsob ukončení vzdělávání, potvrzení dosaženého vzdělání a kvalifikace

Vzdělávání se ukončuje

a) absolutoriem, kterým žák získává vyšší odborné vzdělání v konzervatoři po úspěšném ukončení šestiletého vzdělávacího programu (§ 87 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání – školský zákon). Dokladem je vysvědčení o absolutoriu a diplom absolventa. Absolventská zkouška se skládá v souladu s platnou legislativou z absolventské zkoušky z hlavního oboru, z hudební teorie, cizího jazyka, umělecko-pedagogické přípravy a z obhajoby absolventské práce.

b) maturitní zkouškou, kterou žák získává střední vzdělání s maturitní zkouškou po úspěšném ukončení odpovídající části šestiletého vzdělávacího programu nejdříve po 4 letech v denní formě vzdělávání (§ 87 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání – školský zákon, ve znění pozdějších předpisů). Dokladem je vysvědčení o maturitní zkoušce. Maturitní zkouška se skládá ze společné části a profilové části. V profilové části koná žák povinně maturitní zkoušku z hlavního oboru, z hudební teorie a z dějin hudby. Nepovinnou maturitní zkoušku může žák složit z druhého oboru.

Obsah a organizace maturitní zkoušky a absolutoria se řídí platnými předpisy (Vyhláškou č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů.)

Přehled využití týdnů ve školním roce

Činnost/počet týdnů v ročníku	1	2	3	4	5	6
Vyučování podle rozpisu učiva	25	25	25	20	25	20
Odborná praxe					5	5
Ročníkové zkoušky	1	1	1	1	1	1
Maturitní zkouška				2		
Absolventská zkouška						2
časová rezerva (opakování, exkurze)	5	5	5	1	3	1
domácí příprava žáků	9	9	9	6	6	5
CELKEM	40	40	40	30	40	34

